

PERIOADA DE IZOLARE – ȘANSĂ SAU NEȘANSĂ PENTRU ELEVII CU REZULTATE SLABE?

CE POȚI ÎNCERCA SĂ FACI PENTRU ELEVII CARE SISTEMATIC ȚI-AU PUS LA ÎNCERCARE
MĂESTRIA DE DASCĂL

MARTIE 2020

CONSILIER DE ORIENTARE ȘCOLARĂ

HRIȚCU SVETLANA ZAGORKA

Dragii mei colegi,

pe toți ne-au surprins nepregătiți sau insuficient pregătiți *vremurile covid-ului*. Toți ne luptăm măcar cu îngrijorările (dacă nu chiar spaimetele) personale. Mass media însă arată un aspect îmbucurător: dascălii par să fie o categorie profesională flexibilă, care se ajustează destul de repede condițiilor. E drept, noi, dascălii, nu vom purta ”coronița de premiant” sau mantia de super eroi, așa cum o vor face în final cei din linia întâi. Însă putem veghea asupra resurselor cele mai prețioase ale neamului nostru, copiii.

Atunci când suferă o traumă, copiii au senzația că lumea lor se întoarce cu susul în jos și sunt maxim debusolați. Un aspect care rămâne constant (în afara cataclismelor naturale), este școala. Acum însă, chiar și acest palier al vieții copilului se zguduie, se reconfigurează. E nevoie să renunțăm cât mai curând la spaimete, incertitudini, îndoieli și **SĂ FIM PREZENȚI!** (în viețile noastre, aici și acum, în ciuda conjuncturii neprielnice). Nu cumva aceasta e condiția esențială pe care o punem învățăcelilor noștri? Să fie prezenți.

Așa că,

nu încerc să te smulg de lângă familie, care, poate, s-a împăcat (sau nu!) cu orele lungi consumate pentru pregătirea temelor tale. E foarte important în această perioadă **EI, familiei**, să îi oferi atenția principală! Dar...dacă nu ești cuprins deja în nenumărate activități on-line, oprește-te puțin să discutăm despre ***ce poți încerca să faci pe viitor pentru elevii care sistematic ți-au pus la încercare măiestria de dascăl***. Până la urmă, lor le porți major de grijă, așa-i? Campionii tăi, ajutați cel mai probabil de părinți, nu vor abandona cursa! Dar ei, cei mereu pe muchie cu ceea ce sperai să obțineți împreună, ei te îngrijorează. Îți amintești, încruntat, de perioada de după vacanța mare, în care descopereai adesea ***ștergerea cu buretele a chinului vostru comun***. Constați cu îngrijorare că, foarte probabil, ei sunt cei care nu au acces la tehnologie și nu îi poți impulsiona de la distanță.

Te poți întreba, pe bună dreptate, ce poți face, dacă nu ai acces la ei! Ei bine, ai acces la TINE!

Poți face ceva pentru ei, îmbunătățind la tine.

De ce ești atât de important tu, ca dascăl, în devenirea acestor copii?

Să porțim discuția (care nu va fi scurtă, te previn! Îți poți aduce aproape o ceașcă de ceai sau de cafea, ce preferi ☐) de la rolul stimei de sine în succesul școlar.

Simplist, fără pretenții că reinventez roata, îți spun, coleg drag, cum înțeleg eu construcția stimei de sine. Stima de sine își pune piatra de temelie în copilăria mică, în familie. Ea își construiește fundația cu fiecare validare a potențialului copilului, de când e foarte foarte mic:

-Uiteee ! A reușit puiul nostru sănu știu ce! Bravo, puiuțule! (face primii pași, duce lingura plină la gură, fără să conteze că a golit-o pe jumătate pe piept 😊)

Încet încet copilul învață că e valoros, că poate, că are niște calități (sau ar trebui să se întâmple aceasta!). Calitățile acestea, conștientizarea valorii personale, se validează ulterior social, ghici unde? În societate! Adică la grădiniță (*destul de limitat, pentru că atunci mai toți cântă la fel, desenează cu același talent, plâng cam la fel de artistic 😊*), iar educatoarele nu s-au imbolnăvit încă de **copiii mei olimpici**) și la școală!

Aici intri în scenă tu! Îl validezi sau nu în ceea ce este, sau poate fi

Ca să îți ridic la plasă subiectul **rolului tău în viața copilului**, îți împărtășesc ceva din cealaltă bucată a vieții mele profesionale, cea de psihoterapeut.

De regulă, la prima întâlnire cu un client nou, obișnuiesc să îmi iau notițe pe o foaie de lucru pe care trasez linia vieții, adică perioada de dinainte de nașterea lui (ca să aflu cât de planificat/dorit a fost a primit sau nu ceea ce se numește **rejecție maternă**) și până în momentul la care îl întâlnesc eu. Marcheaz, să nu îmi scape cumva, câteva etape de identitate despre care obligatoriu vreau să aflu, ca să știu în ce creuzete s-a format el ca persoană și pe ce nicovale s-a forjat. Nu îți voi descrie toate etapele (îți promiteam o întâlnire colegială, nu o formare în psihoterapie experiențială 😊), doar îți voi spune că mă interesează debutul lui școlar. De ce? Te-ai prins! Ca să aflu despre începuturile validării lui sociale.

Insist cu atât mai mult la această perioadă dacă vine cu o problemă de genul: ***nu știu ce-i cu mine, sunt om de succes (QI ridicat, studii cât cuprinde, post super important), dar nu am încredere în mine.***

Cum ai putea ști dacă despre stima de sine scăzută este vorba ?

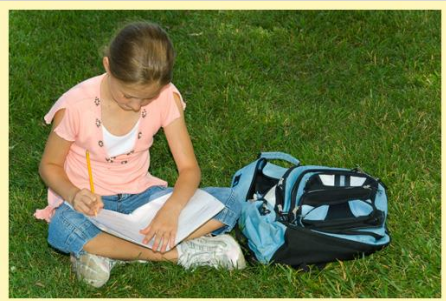
Poți miza pe această supoziție dacă observi adesea la micul tău învățăcel că:

- se devalorizează constant, uneori fără legătură cu realitatea: *eu nu fac așa de bine ca ceilalți....*
- nu riscă: *nu vreau să încerc, oricum știu că nu voi reuși....*
- are o părere foarte bună despre ceilalți: *prietenul meu e cel mai....., el poate... , reușește, știe tot*
- este foarte timid;
- are dificultăți de exprimare și controlarea propriilor emoții;
- manifestă constant teamă de a nu fi înțeles și judecat;
- încearcă să disimuleze autostima prin agitație, siguranță falsă, momente neașteptate, subite de furie, aroganță, comportamente agresive și antisociale.

De asemenea, ai putea fi atent la aspectele nonverbale ale stimei de sine scăzute ca

- adoptă deseori o postură rigidă sau depresivă;
- evită contactul vizual;
- își atinge deseori hainele;
- își mușcă buzele, își roade unghiile;
- în timpul pauzelor nu relaționează cu copiii
- e temător;
- se lamentează de dureri fizice(stomac, cap);
- e mereu victima glumelor colegilor;
- nu se poate concentra, e ușor influențabil de colegi;
- e imprevizibil, poate avea agresivitate verbal ca atitudine defensivă

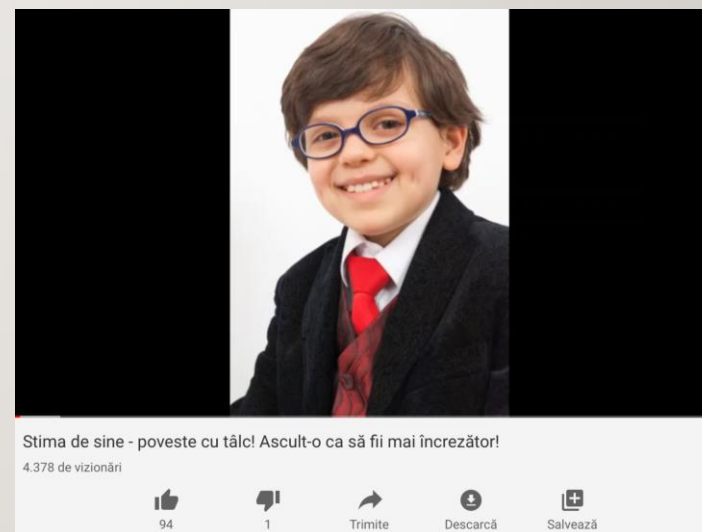
Pentru că adesea copilul **nu a primit minima confirmare** a importanței lui în familie(și aici să nu aruncăm cu piatra! Uneori, părinții sunt cuprinși total în **hora supraviețuirii**, nu a prea binelui, a misiunii de părinte perfect!), e OBLIGARORIU să facem noi, dascălii, compensație!

Uite ce cred eu că am putea face (mai des și mai cu convingere dacă am făcut deja!)

- **Să evităm expresiile negative de apreciere**(*Nu ai înțeles nimic! Greșit! Treaba ta! Concentrează-te și taci! De ce nu reușești să faci lucrurile așa cum trebuie?! Părerea ta e greșită! Știu la ce te gândești!-NUUU, uneori habar nu ai ce gîndește*)
- **Să folosim cât mai des expresii de valorizare**(*Hai să văd dacă am înțeles punctul tău de vedere! Îți prezint acum punctul meu de vedere! Să găsim împreună o soluție! Ce te preocupă? Ce dificultate ai întâmpinat? Eu am altă părere și vreau să ți-o împărtășesc! Mi-ar plăcea să știu ce gândești!*)
- **Să spui BINE în mai multe modalități**(*Interesant! Te descurci bine! Nemaipomenit! Incredibil! Excelent! Superb ! Grozav !Senzațional! Bine făcut! Bine gândit !Mai bine ca oricând!*), **pentru că altfel devine redundant și face bătătură timpanul** 😊

Vă promiteam la începutul discuției că nu voi pretinde să reinventez roata, așa că, la plimbare pe cărările virtuale, am dat peste filmulețul Organizației pentru Excelență, Tu Activ. Poate vei găsi și tu folositoare această resursă!

<https://www.youtube.com/watch?v=KgsKtjS27IQ>

De o maximă importanță este să veghem la următorul aspect: *suntem oameni, deci subiectivi!*

Oricât ni s-ar cere sau ne-am propune să NU o facem, avem afinități sau respingeri cu cei cu care intrăm în contact(în funcție de rănilor noastre emoționale, de proiecțiile care intră pe rol, în general, de partea noastră abisală pe care nu o prea putem controla), deci și cu copiii și părinții acestora. De foarte multe ori comportamentul față de copilul din fața noastră(indiferent ce o fi însemnând acel comportament- modul de adresare, exigența sau indulgența cu care îl evaluăm sau îi constatăm comportamentul, etc) e dictat și de copilul nostru interior(educat democratic sau indulgent).

Pe același registru, atunci când ne infuriam pe părintele elevului(neglijent, agresiv sau cum o fi el și nu trebuie să fie așa), există șansa majoră să fim furioși pe noi înșine(părinți cum nu am vrea să fim, din motive obiective, firește, și scuzabile, că doar despre noi e vorba!) sau pe părinții noștri personali(pe care nu ne-am permis sau nu ni s-a permis niciodată să ne înfuriam, *pentru că nu se cade*).

Nu trebuie să uităm că învățătorul devine persoană de referință pentru copil. N-ați auzit niciodată părinți spunând: *nu mai pot doamnă/domnule să îi spun să facă așa sau așa pentru că îmi răspunde doamna/domnul mi-a spus altfel?* Și felul acela altfel devine literă de lege. Persoana de referință are puterea de a emite afirmații cu valoare de injuncție, la fel ca părinții, injuncții care trec de bariera conștientă și se depozitează mult mai profund, influențând din umbră multe aspecte ale vieții pe termen lung.

Ca să conștientizați mai corect, un scurt exercițiu de imaginație:

Mergeți pe stradă și vă înjură cineva, brusc, fără motiv, sau cu un motiv superficial, anapoda. Nu vă cade bine incidentul, evident, dar treceți peste el relativ repede. Nu același lucru se întâmplă dacă vă *blagoslovește* o persoană importantă pentru dumneavoastră, care nici nu era prea darnică la blagosloveli de obicei. Afectarea din al doilea caz se întâmplă pentru că dați credit apropiaților, iar afirmațiile lor vă zguduie subsolul, nu intră pe o ureche și ies pe alta, se cuibaresc acolo unde găsesc cămăruța *nu ești suficient de bun*.

Iată motivul pentru care, ca părinte sau dascăl NU folosește să facem predicții negative!

Nu-l vom mobiliza real pe copil niciodată cu predicțiile negative, ci îl vom încărca cu un balast greu de dus, nefolositor, care îl poate trage la fund, nu la suprafață.

Aminteam mai devreme, că din motive scuzabile sau nu, noi, dascălii, suntem uneori singura sursă de confirmare a calităților copilului. Să nu-i tăiem această șansă! Să credem în potențialul lui, atâta cât îl are. Să-i dăm convingerea, așa cum ne pricepem, că ***are asigurat locul lui sub soare!***

Aici încap o povestioară adevărată, din **Romanul vieții mele de învățătoare**(primii mei 20 de ani de profesie am fost învățătoare sau educatoare și în străfundul meu, am ramas așa 😊)

În urmă cu câțiva ani, vizitându-mi părinții într-o minunată localitate pe malul Dunării, am constatat, Duminica fiind, că nu mai pot pleca, pentru că mașina nu mai pornea. Luni reîncepea munca, era super necesar să fac ceva! Tata, ca un tată minunat cum a fost întotdeauna, vine cu ideea:

-Avem noi aici un mecanic, bun de felul lui, dar habar nu am dacă va face ceva Duminica! Și pleacă să întrebe.

Revine repede, cu tot soarele zâmbindu-i pe față:

-Știi ce mi-a spus Vasile(ca să-l numim cumva!)? ***Pentru doamna învățătoare mă scol și din morți, nu din somn! Păi cine m-o învățat pe mine să citesc?!***

Atunci l-am revăzut copil, blonduț, cu privirea de ciută speriată, chinându-se cu literele cumplit(pe vremea aceea, Pedagogicul nu ne învăța despre disgrafici, dislexici, erau doar copiii care prindeau mai greu, pe care trebuia să îi duci la liman). Mi-a solicitat toată ne/priceperea de dascăliță tânără, dar mi-am amintit că era unul dintre cei mai harnici și mai săritori din clasă. Uneori, după amiezele, îl trecea mama lui prin gardul grădinii mele, pentru că nu ne ajungeau orele și pauzele de la școală. Cert este că am fost tot timpul convinsă că va reuși să răzbească. Și a răzbit. Vasile are locul lui sub soare.

Iar eu, am putut ajunge la timp .

Vă pot propune un exercițiu?

Îl puteți depista pe "Vasilică" al dumneavoastră și, bazându-vă pe calitățile lui reale, nu imaginate cu bunăvoință, să îi conturați un viitor optimist? Dar OPTIMIST! Nu cu îndoială că e posibil să se întâmple? Pe urmă, să închideți bine în cămăruța sufletului dumneavoastră de dascăl scenariul acesta optimist, ca să îl puteți mobiliza cu convingere, când vă veți reîntâlni sănătoși cu:

- Poți!
- Ai văzut că ai reușit!
- E puțin mai bine decât până acum!
- Poți din ce în ce mai bine!

Sau oricare dintre variantele pe care le propuneam mai devreme sau vi le imaginați dumneavoastră.

Acum te las, coleg drag, nu înainte de a-ți mulțumi pentru că mi-ai dăruit câteva minute din timpul tău prețios!

Îți spun din tot sufletul (nu doar din taste 😊), cu toată convingerea:

TOTUL VA FI BINE!

